

Mamaočetrok

Anette Selg

© 2007

Ženska počaka v zatemnjeni sobi, dokler otrok ne zaspi. Leži poleg moža v veliki postelji, čez dve uri se bo rdečih lic in prepotenih las prebudil, in potem bodo vsi trije odšli tja dol do restavracije, ki spada k bungalovom, popili popoldansko kavo, deček pa bo pojedel sladoled. Žena vzame knjigo in brisačo z ograje pred vhodom in se po ozkih zunanjih stopnicah spusti navzdol. Nad glavo ji zasije velika modrina kot pretekle popoldneve, le na dan prihoda ne, ko je bilo vse sivo od dežja. Iz stanovanja v pritličju ne prihaja noben glas, otroka spita, starša pa verjetno tudi. Na vrvici za sušenje perila pred zastrtimi žaluzijami se sušijo kopalke, klobučki proti soncu, velike črne kopalke, ki pripadajo očetu dvojčic.

Ženska hodi po kamniti ploščah skozi ožgano travo, mimo modro lakiranega oljnega vrča za odpadke, mimo razmršene palme, do olivnih drevesc, borovcev, žive meje z usnjatimi listi, ki malo naselje ločuje od plaže. Pred nekaj dnevi je v grmičevju odkrila votlino, ležišče iz starih rogoznic in uničenih napihljivih blazin. Iz stvari, ki ostanejo na otoku, ko turisti ponovno odpotujejo. Uleže se pod senčnik ob vodi, katerega ena stran visi kot zlomljena perutnica, zapre oči in razmišlja, da ji te popoldanske ure pripadajo, kot ji že dolgo ni nič več pripadalo. Pod rokami in nogami čuti topli pesek, položi si dlan na trebuh in bere knjigo o slikarki iz Pariza, ki z dvema moškima živi v eni hiši in ju na koncu zapusti.

Morda je prav samota edini možni kraj, je zapisala v pismu nekemu tretjemu. In ženska razmišlja o svoji berlinski dnevni sobi spalnici otroški sobi, o svoji pisalni mizi v veliki pisarni uredništva, in neskončno razkošje se ji zazdi, da razpolaga z lastno samoto. Ob koncu zgodbe zagleda Thea, očeta dvojčic, ki se pojavi levo od knjige in nato desno od nje. Ozre se za njim, kako se sklanja in nekaj dviguje iz plitve vode, školjke, kamne, ne more prepoznati, kaj.

Zvečer na mizi v restavraciji, ki si jo družini delita, ležijo rdeča zelena svetlo rjava ohišja morskih ježkov. Med njimi pa vrči z vodo, krožniki s hladnim ocvrtim krompirčkom, kosti jagnjetine, majhne stekleničke ouza z ozkim vratom. Fantek sedi med dvojčicama, za kateri ima eno samo ime: Tildafrieda. Dva rjavi glavi in ena svetlolasa, Theo dvigne kozarec in vsi skupaj nazdravijo grškemu otoku, na katerem so se spoznali, čeprav v Berlinu živijo skorajda v sosednji ulici. Nazdravili so otoku, pečini v vodi z ribiško vasico in zaprto cerkvijo na vzpetini. Poleg priveza za parnik se pozibavajo modro in rdeče pobarvani ribiški čolni, v zalivu za pristaniščem je njihovo naselje z belimi bungalovi. Muca, reče otrok in zdrсне s stola, da bi se približal mali tigrici, ki se mu izmuzne s skokom na zid, ki obdaja restavracijo, in steče po nizkem bregu navzdol do plaže in do vode. Fantek se počasi vrne k mizi. Čas za v posteljo, pravi njegov oče in mu dovoli, da mu spleza na hrbet. Theova žena posadi dvojčici v voziček in skupaj odidejo v noč.

Ženska steče za njimi, poljubi fantka za lahko noč, se nato vrne k Theu za mizo. Opazujeta morje in skozi odprto streho restavracije gledata v

nepredirno zvezdnato nebo, le prvi večer je bila odprtina zastrta s šotorskim krilom. Kar sedita tam, ne da bi govorila, vesela sta, da je končno mir. Ko ženska začuti, da se njune roke dotikajo, se s stolom nekoliko odmakne. V nekem trenutku prisede stari mož izza sosednje mize, častitljivo osivel hipi z ohlapnimi oblačili, dolgo brado in divjimi kodri. Mož ga imenuje filozof. Živi sam v enem izmed bungalovov in vedno šele pozno popoldne s svojo kamero prihaja na plažo. Adonis, tako se jim je predstavil prvi večer. Z njim govorijo angleško, odgovarja počasi in kakor da bi iskal besede, si ob tem gladi sivo brado, kakor da bi božal žival, in iz prozorne plastične steklenice doliva grapo v njihove kozarce. *From the Greek mountains*, reče. Ko žena hodi s Theom nazaj proti bungalovom, se spotakne ob grobo obklesano kamnito ploščo, kakršne ležijo po vseh poteh, in se ga za hip oprime, da ne bi padla.

Naslednjega jutra pred vrati zasliši glasove dvojčic. Mož še spi, z rjuho pokrije njegov goli hrbet. Otrok leži v kotu posteljice z ograjo, glavo ima spodvito pod upognjene roke, in ko se mu približa, za hip odpre oči, njene oči ima, zelenkasto rjave, nato pa spi naprej, ona pa gre v majici in spodnjih hlačah iz sobe. Usede se na leseni stolček poleg vrat in nasloni glavo na belo ograjo. Na obzorju morje, še veliko bolj modro kot nebo. Dvojčici se igrata spodaj na travi in se poslikavata z vodenimi barvicami. Vidi, kako se Theo nekoliko proč sklanja nad jadrnico, ki je dolga kot njegova roka, s katero se ukvarja že od prvega dne, katere trup je spletel iz vej in prevlekel s papir-mašejem in nato oblekel v ostanke blaga. Okrog sebe je očitno načrtal prepovedan krog, ki si ga deklici ne upata prestopiti, medtem ko s temno modro barva za pest velik gredelj in ladijski trup, s sijočo svetlo modro pa

vrata in okna. Ko se njuna pogleda srečata, za hip dvigne svojo modro roko in pokaže na veliko ladjo na obzorju. Ona nato odide nazaj v sobo, si sleče majico in se prižme ob spečega, mu položi roko okrog trebuha, da med njima ni več zraka, in prisluškuje njegovemu in otrokovemu dihanju.

Popoldne na plaži bere dalje in razmišlja, da v zgodbah ni teles, ni kože, ni dlani, posebej ne takšnih, ki bi se našle, le neotipljiva hrepenenja, ki hodijo po pariških ulicah ali čakajo, v temnih sobah, barih in parkih. Pozneje gre prek prazne plaže v vodo in ko plava nazaj, na obali zagleda Thea, kako sedi tam in izvaja preizkuse ravnotežja z večjimi kamni, ki jih drugega za drugim polaga v ladijski trup, le za hip dvigne glavo, ko gre ona mimo njega, toda na sebi čuti njegov pogled, dokler ponovno ne leže na svojo brisačo. Hrepeneči v knjigah naredijo vse, da bi še naprej hrepneli, dneve in dneve prebijajo sami v postelji, bedijo cele noči, kličejo in pišejo pisma in nato odložijo slušalko, ne da bi kaj rekli, ali pa pisem ne odpošljejo. Smrti, ki jih umirajo, pozna iz nekega prejšnjega življenja. Danes umira drugačne: napihnjena otroška majica, ki jo nosi po morski gladini. Široko razprte dečkove oči. Njegovo hlipanje, ko ga prižme ob prsi in odnese na obalo.

Ko se žena prebudi, leži Theo le nekaj metrov poleg nje v senci drugega senčnika. Nato zasliši glasove in zagleda Theovo ženo z dvojčicama, ki prihajajo na plažo, okrog njega zgradita utrdbo z rokavčki, vedri za pesek in napihljivimi igračkami v obliki živali. *Ljubezen mora biti izpovedana*, bere žena in se spominja svojih prvih dni z otrokom, ki je s seboj prinesel svoj svet, v katerem njen jezik ni veljal nič. Kako je potem tujemu bitju popevala

neko melodijo, ker njene besede tej ljubezni niso ustrezale. Nato pa sta iz grmičevja pritekla mož in fantek in se vrgla nanjo, in šele, ko je s Theom in utrujenimi otroki hodila od restavracije nazaj do bungalovov pod zvezdnato belim nebom in potem s fantkom v naročju odšla po stopnicah navzgor, ga položila v posteljo, in ni odšla, dokler tudi pod njo ni bilo vse tiho, šele tedaj se je spet spomnila literarnih zaljubljenecv, ki so kot utopljeni. Stoji na sivkasti trati in gleda v nebo, in ko Theo zapusti stanovanje, hodita tesno drug ob drugem do plaže, hodita z roko v roki, ne da bi vedela, zakaj, in se izpustita šele, ko prideta do svetlobe restavracije.

Ona dva se pogovarjata z Adonisom, ki se sklanja od sosednje mize. Videti sta kot par, pomisli žena, in ko se s Theom usedeta, se stari približa s svojim stolom in iz naprsnega žepa vzame majhno plastično knjižico, zdelan album za vstavljanje fotografij, na vseh fotografijah so gole ženske, ki ležijo v plitvi vodi ali sedijo na skali ali v pesku. Telesa brez obrazov, saj vse obračajo glavo proč od fotografa. Ali je z njimi spal prej ali potem in ali sploh, se sprašuje žena, ali jim hoče to povedati s svojo zbirko, zato ona ne reče ničesar o slikah, ki so glede na barve stare vsaj deset ali petnajst let. Tistega večera stari mož ne ostane z njimi, poleg njihovega vrča z vodo postavi na pol polno plastično steklenico, svoj album ponovno pospravi v žep in se posloví. Oni štirje obsedijo za mizo, si nazdravljajo s podarjenim žganjem, kadijo grške cigarete in Theova žena pripoveduje o svoji babici, ki ji pripada cel grajski vrt samih vrtnic nekje na jugu Nemčije, in kako je kot otrok cele popoldneve z njo hodila med čudovitimi gredicami in je bila zvečer skorajda pijana od vonja vrtnic. Theova žena ima kratke svetlo rjave lase kot Jean Seberg v filmu *Do zadnjega diha*, ki si jih gladi z obraza,

medtem ko govori, z gesto, ki bi prav tako lahko izhajala iz filma. Majhna, suha oseba s pravilnimi obraznimi potezami in ravnimi zobmi. Njena družina je prekinila stike z babico, pove Theova žena, in odtlej ni bila nikdar več na tistem vrtu. Le za poroko smo jo še povabili. Z mojim očetom ni spregovorila niti besede, le najnujnejše, Thea pa je imela rada. Vzljubila ga je v prvem hipu. Theo na to ni rekel nič, in žena je pomislila, da že od nekdanj zavida ljudem, ki ničesar ne storijo, pa jih imajo vseeno vsi radi. Pogledala je svojega moža, ki je sedel na stolu in za zatiljem prekrižal roke, pomislila je, da jima ni ne prelahko ne pretežko, in da je to morda povezano. Včasih, ko se ponoči zbudi, ga poboža po notranji strani rok in potone v njihovi mehko in nato ponovno zdrsne v spanec in sanje. Ta nežnost je med njima in radost, kadar spita skupaj, toda poželenje, pomisli, kot lakota in obup? Zazeha in je preveč utrujena, da bi si usta zakrila z roko, in reče: Lahko noč vsem, in ko vstane, Theo reče: Tudi jaz grem, skupaj zapustita restavracijo, v kateri je zasedena le še njihova miza in ena majhna pri steni, kjer sedita dva moška iz vasi, ki se o nečem pogovarjata z gostilničarjem in njegovo ženo. Ta v naročju drži svojega spečega fantka, ki ima kuharjeve svetle kodre in enako svetlo polt.

Žena se mimogrede pogleda v ogledalo, ki visi pred straniščem, vidi dve temni senci in sliši njune korake, kot da bi hodil en sam človek. S svojim možem nikdar ne hodi tako usklajeno. Ko dosežeta neosvetljeni del poti, hodita z roko v roki. Enostavno sobivanje, kot z otrokom. In tako se poljubita, ko prispeta do bungalova, z vrvice za perilo visi rumeno trikotno jadro, izrezano iz starih zaves. Žena odide gor in ko se ponoči zbudi, ker otrok hlipa v spanju, moža še ni nazaj, šele zjutraj leži poleg nje in jo

prižema k sebi, ko hoče ona iz postelje, ji potisne stegno med noge in ji sleče spodnje hlače s stopalom, in ona kot vedno pomisli, to se je naučil od mene, in se ne more več spomniti, od koga se je tega naučila sama.

Tistega jutra sklenejo, da bodo šli na izlet čez hrib do lokala na drugi strani otoka. Kot nenavadni metulji, pomisli žena, ko pri sestopu pred seboj vidi deklici in Theovo ženo, ki v belih krilih in zgornjih delih trenirke in s kvačkanimi čepicami skakljajo po ozki stezici. Na vrhu gore rastejo majhni grmiči, ki kot ježi ležijo razkropljeni po skalnati pokrajini. Žena od časa do časa zazna oster vonj, kakor da bi v podzemni železnici stal preblizu kakšnega tujca. V lokalu, kamor so bili namenjeni, vrtijo elektronsko glasbo, temne lesene mize stojijo pod streho iz palmovega listja, tla so prekrita z belimi prodniki. Za otroke naročijo makarone s paradižnikovo omako, pa grške predjedi in ouzo, pogovarjajo se o klubih in vrstah glasbe, o športnih copatih in pilotskih sončnih očalih. Po kosilu opazujejo otroke, ki lovijo mačke in se skrivajo v glinenih amforah, ki ležijo vsepovsod v pesku. Popijejo še več kave in ouza in še kar kadijo grške cigarete, iz zvočnikov pa se razlega *Killing me softly* in Theova žena pripoveduje o koncertu v Metropolu, kjer so jo obdajale same pubertetnice, in Theo zavzdihne: Lauryn Hill, nato pa ji da dolg poljub na njeno svetlorjavo čelo, ona pa mu položi glavo na prsi. Žena položi noge na stol poleg sebe, se nasloni na svojega moža in reče, to mi je bilo že od nekdaj všeč, da vsi zaspijo kot pri Trnuljčici, in ko sem bila majhna, sem se spraševala, ali tudi vsi drugi spijo, kadar jaz spim.

Vse popoldne se ne prebudijo več iz svoje očaranosti, potiskajo vozičke z otroki nazaj prek gore, hodijo po zapuščeni sivo zeleni pokrajini kot zunajzemeljska bitja s sončnimi očali, kapami s ščitki, torbami z naramnicami in trenirkami. V daljavi prepoznajo zadnje grške otroke pred turško obalo. Prizor razpolovi debel črn električni kabel, ki lovi ravnovesje na lesenih jamborih in povezuje otok. Ko prispejo na svojo plažo, se vsi vržejo v pesek in otroci se igrajo v goščavi grmičevja, in šele, ko sonce zaide, in žena še nikdar ni videla, da bi sonce tako lepo potonilo v morju, tako rdeče, da v zadnjem hipu razsvetli in razžari vse, šele ko sonce izgine, vidi sence na obrazih, dvojčici se začneta pretepati, fantek pa joka in reče, da ga boli trebuh.

Tega večera žena občuti Theovo prisotnost, čuti, da ta budi pričakovanja, njuno megleno sobivanje dobiva obrise, se hoče odmejiti od drugih pripadnosti. Razdraženo se je odzvala na svoj nemir in na dečka, ki ji je na bluzo zlil celo steklenico limonade, ne dovoli, da bi jo kdorkoli potolažil, odpelje otroke domov s Theovo ženo in se ne vrne v restavracijo. V sanjah Theo stoji pred berlinskim stanovanjem in jo prosi za ovojnico za veliko zvito fotografijo, na katero je ljubosumna, ker jo tako previdno drži v rokah, ne najde ničesar primernega in se vrne k njemu praznih rok. Ko se prebudi, odide v kopalnico in popije kozarec vode. Nato odide iz sobe, se usede na stolček pred vrati in opazuje, kako se nebo počasi jasni. Pomisli na žareče sonce, ki je zašlo v morje in zdaj ponovno vzhaja za hribom. Vidi, da spodaj stoji Theo, ozira se gor proti njej, skupaj gresta čez plošče in bodikavo travo do plaže in ležeta v votlino iz brisač, rogoznic in zračnih blazin. Nenadoma žena odpre oči in na plaži opazi psa, ki teče vzdolž morja, sledi mu starec,

nato pa spet potone v nevidnost, ki ju obdaja, občuti Theovo tujost, ne da bi jo to pomirjalo, le nekajkrat se z dlanmi spotakne ob tuje kosti kože lase. Po tem ostane povsem budna, žvenketajoča jutranja modrina predira listje, ona gre plavat, se spet obleče in gre po plaži naprej do restavracije. Poljski pomožni kuhar ji skuha kavo, ne zmeša je iz prahu in vroče vode kot drugi, temveč kavo popraži v ozki kozici, jo nato dvakrat prevre na gorilniku za točilnim pultom, kot stevard majhnega parnika, na vožnji z velikega otoka na tega manjšega. Na katerem je njen mož sedel poleg Theove žene in dvojčic, ko se je vrnila z le dvema skodelicama. Žena pije vročo kavo in ko gre mimo zrcala pred stranišnimi vrati, vidi zelo črne oči in obraz, na katerem je vse na svojem mestu kot že dolgo ne. Vrne se nazaj prek neravnih kamnitih plošč, leže poleg svojega moža in njeno življenje jo objame.

Tistega jutra, ko bi morali odpotovati, vsi odidejo s trajektom ob sedmih do prvega večjega otoka in tam prestopijo na velik parnik, ki bo turiste popeljal iz ribiških vasic nazaj v Atene. Popoldne pred tem so še splezali na položne skalne sklope, ki so v sosednjem zalivu segali globoko v vodo. Theo je z obema rokama nosil svojo jadnico in jo z najbolj oddaljenih skal previdno spustil v vodo. Najprej se je zazibala v eno, nato v drugo stran, se počasi obrnila proti vetru in nato zaplula, se oddaljila od njih vzporedno z bregom, ne da bi se približevala plaži ali obzorju. Zvečer je starec spet prisedel k njihovi mizi in jim nalival grapo ter jim, ko so se poslovili, povedal, da vsako leto tri mesece prebije na tem otoku in da se konec septembra vedno vrne v Atene, nato pa je iz naprsnega žepa potegnil majhno plastično izkaznico, Antonis Finikas je pisalo poleg fotografije moškega s

pristriženimi brki in urejenimi kratkimi lasmi, s progami in zvezdami na ramenskih epoletah. *Me*, je rekel, *me that is*, in da je v Atenah delal pri letalcih, kot tehnični oficir protiletalske obrambe, to je bil v svojem siceršnjem življenju, toda ne smejo pozabiti, da je to najlepši otok na svetu in da se morajo prihodnje poletje nujno vrniti. Theo je rekel, da programira sisteme za neko ameriško firmo, naprave za protiletalsko obrambo. Grška vojska velik del svojega materiala dobiva od Američanov, je rekel starec. Pogovarjala sta se o tehnični opremi, imenih posameznih tipov, šifrah modelov, in ženi se je zdelo, kakor da sta dva končno našla svoj jezik.

Na prenatrpanem velikem parniku so sedeli poleg italijanskega zakonskega para. Debela žena, oblečena v črn lan in z veliko leseno verižico okrog vratu, je iz svoje beležke nekaj prepisovala v usnjeno vezano knjigo s stranmi krem barve. Prepisane strani je iztrgala, jih zmečkala in jih prek ograje vrgla v vodo. Moški, v svetlo modri obleki iz rebrastega žameta z odprtim suknjičem, je imel pred seboj na mizi žepno knjigo, Friedellovo *Umetnostno zgodovino Grčije*, in ko si je iz plastične steklenice dolil vina, je žena na odprti strani prebrala: *V letu so poleg tega našteali le tri noči brez zvezd.*

Še enkrat je bila za hip sama s Theom, na ženskem stranišču na ladji, ko sta otrokom v umivalnikih umivala noge, ko sta jim milila majhna mehka stopala in mezinčke. Ni dvignila glave in ni hotela videti zrcalnega odseva te intimnosti, opazovala je Theovo ozko temno roko poleg svoje, pomagala mu je ponovno obleči deklici in pomislila, da po tistem jutru nista izmenjala niti besede več. Dolgo je stala na gornji palubi s otrokom, ki se kar ni mogel

nagledati belih valov, ki jih je ladja puščala za seboj, čutila je majhno roko okrog svoje noge in pomislila, kako je včeraj šla še sama na sprehod po plaži in je v zalivu za naseljem, ko se je naslanjala na majhen pristaniški zid, odkrila Theovo jadnico. Nekdo jo je moral potegnili na suho, izvleči iz vode in odnesti do zidu. Skrbnost, s katero je bila ladja položena ob zid, jo je ganila, pa tudi to, da bo noč preživela v mirnem pristanu. Toda želela bi ji vse kaj drugega: razburkane dneve na širnem morju, preden bi na koncu potonila, se razbila, in bi voda njene ostanke odnesla v vse smeri.

Übersetzt von Amalija Maček